

2019 Prof. Dr. Fuat Sezgin Yılı

Dr. Şahin İdin [TÜBİTAK Bilim ve Toplum Dairesi

Haziran 2018'de vefat eden TÜBA Şeref Üyesi ve İslam Bilim Tarihi Araştırmacısı Prof. Dr. Fuat Sezgin'e ithaf edilen "2019 Prof. Dr. Fuat Sezgin Yılı" kapsamında gerçekleştirilecek tüm etkinlikler ve organizasyonlar Prof. Dr. Fuat Sezgin İslam Bilim Tarihi Araştırmaları Vakfı ile birlikte yapılacaktır.

İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi

Prof. Dr. Fuat Sezgin (24 Ekim 1924-30 Haziran 2018)
İslam bilim ve teknoloji tarihi araştırmaları yapan, dünyanın önde gelen bilim insanlarından birisidir.

Üniversitede matematik okuyup mühendis olmak isteyen Prof. Dr. Fuat Sezgin, İstanbul niversitesi şarkiyat Araştırmaları Enstitüsünde çalışan Prof. Dr. Helmut Ritter'in bir seminerine katıldıktan sonra bu fikrinden vazgeçerek bilim tarihi alanında eğitim almaya karar verdi.

Prof. Dr. Fuat Sezgin "Buhari'nin Kaynakları Hakkında Araştırmalar" başlıklı doktora tezini Prof. Dr. Helmut Ritter'in danışmanlığında 1956'da tamamladı ve 1960'ta Almanya'ya gitti. 1965 yılında Frankfurt niversitesi'nde "Cbir bin Hayyan" konusunda ikinci doktora tezini yazarak bir yıl sonra profesör unvanı aldı.

Prof. Dr. Fuat Sezgin, Arapça yazma eserler literatürüne dair kapsamlı bir çalışma olan *Arap-İslam Bilim Tarihi* eserinde Kur'an ilimleri, hadis ilimleri, tarih, fıkıh, kelam, tasavvuf, şiir, tıp, farmakoloji, zooloji, veterinerlik, simya, kimya, botanik, ziraat, matematik, astronomi, astroloji, meteoroloji ve ilgili alanlar, dil bilgisi, matematiksel coğrafya, İslam'da kartografya (haritacılık), İslam felsefe tarihi gibi konuları işledi.

İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi - Muhammed İdrisi'nin, Halife Me'mun'un haritasını temel alarak çizdiği dünya haritasının kopyası

1982 yılında Frankfurt'taki Goethe Üniversitesi'ne bağlı Arap-İslam Bilimler Tarihi Enstitüsü'nü kuran Prof. Dr. Fuat Sezgin bir yıl sonra burada İslam Bilim Tarihi Müzesi'ni açtı. Müzede, İslam kültür çevresinde yetişen bilim insanlarının buluşlarının yazılı kaynaklara dayanarak oluşturulan modelleri ve maketlerinin 800'den fazla örneği sergileniyor. Müze içinde kurduğu Bilimler Tarihi Kütüphanesi'nde 45.000 cilt kitap ve 10.000 adet mikrofilm bulunuyor.

Işığın Yansımasını Gözleme Aleti: İbn-i Heysem

Prof. Dr. Fuat Sezgin 2008 yılında İstanbul İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi'ni kurdu. Müzede astronomi, saat teknolojisi, denizcilik, savaş teknolojisi, tıp, madenler, fizik ve teknik, optik, kimya, matematik ve geometri, mimari ve şehircilik ve coğrafya alanlarında hazırlanmış toplam 570 alet, cihaz kopyaları, maket ve model koleksiyonu, harita çizimleri bulunuyor. Bu özelliği ile müze, alanında Türkiye'de ilk, Frankfurt'tan sonra dünyada ikinci örnektir. Müzede Müslüman bilim insanlarının icat ve keşifleri, bilim tarihinin farklı alanlarındaki değişimi kapsamlı bir şekilde ortaya koyuyor. Müzede ayrıca, Prof. Dr. Fuat Sezgin tarafından yazılmış *İslam'da Bilim ve Teknik* adlı katalog eser bulunuyor. Bugüne kadar müze kataloğu olarak yazılan ilk eser olan bu çalışma Türkçe, İngilizce, Almanca ve Fransızca olarak dört dilde yayımlandı.

Birûni'nin mekanik güneş ve ay takvimi

Abdurrahman eş-Sufi'nin gök küresi (8. yy.)

Müzedede, üzerinde Halife Me'mun'un 9. yüzyılda yaptırdığı dünya haritasının kopyası olan yerküre maketi bulunuyor. Müze bahçesinde İbn-i Sina'nın *el-Kanun fi't-Tıbb* adlı tıbbi kitabının ikinci cildinde bahsedilen bitkilerden 26'sının bulunduğu İbn-i Sina Botanik Bahçesi de yer alıyor.

İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Müzesi İbn-i Sina Botanik Bahçesi

Müze teşhir salonlarında, İslam medeniyetinin 9. ve 16. yüzyıllar arasındaki döneminde yapılan bazı icatların kopyalarını inceleyebilirsiniz. ■

Aldığı Ödüller

Prof. Dr. Fuat Sezgin, uluslararası alanda İslam bilim tarihi alanında yaptığı çalışmaları nedeniyle birçok ödüle layık görüldü. Aldığı ödüller arasında Frankfurt am Main Goethe Plaketi, Almanya Birinci Derece Federal Hizmet Madalyası, Almanya Üstün Hizmet Madalyası, İran İslami Bilimler Kitap Ödülü, Hessen Kültür Ödülü ve T.C. Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü gibi birçok önemli ödül bulunuyor.